

Pamąstymai apie Klubo veiklą, prasidėjusią prieš 13 metų

Jau praėjo 13 metų nuo mūsų pirmojo susitikimo Klube, kuris buvo organizuotas jaukioje ligoninės administracinio pastato kavinėje. Kaip pamenu, pirmas susitikimas buvo labai jaukus ir šiltas, nes mes pasijutome, kad irgi galime būti laikomi „normaliais“ žmonėmis, bendraujančiais savojoje organizacijoje, kuriai parinkome pavadinimą Klubas „13 ir Ko“, atitikusį ligoninės skyriaus, kuriame gydėmės, 13-tą numerį ir „Ko“, reiškiantį „sveikųjų komandą“ iš Naujosios Vilnios psichiatrijos ligoninės 13-tojo vyrų skyriaus.

Pirmojo susitikimo metu kalbėjome apie savo ligos bėdas, stigmatizavimo mažinimą ir norą būti pripažintiems lygiais nariais visuomenėje. Daugiausiai, kaip buvo ir vėliau, kalbėjo daktarė D. Survilaitė, kurią išrinkome Klubo pirmininke. Tada dar nebuvo nei laikraščio, nei savos kūrybos eilėraščių skaitymų, nei muzikavimo, nei svečių iš kitų organizacijų, kas vėliau tapo įprastu reiškiniu. Lyginant Klubo veiklos pradžią su dabartine veikla, kuri išsiplėtojusi tiek intensyviai ir įvairiai (konferencijos, seminarai, mokymai mūsų šalyje ir užsienyje), kad aš, kaip ir kai kurie kiti Klubo nariai, manau, jau nebesusigaudome, kur Klubos veiklos ribos. Gal tai ir gerai, nes Klubos nariai ištraukiami iš nuobodaus namų „lovos režimo“, labiau užimami visuomenine veikla, sudaromos palankesnės sąlygos jų poreikių ir savęs realizavimui.

Norėtusi, kad Klubas ir toliau gyvuotų, kad padėtų pacientams integruotis į sveikąją visuomenę naujos, taikomos aukštai išvystytose šalyse psichikos sveikatos gerinimo koncepcijos (pacientų gydymas organizuojamas daugiausiai bendruomenės, kurioje jie gyvena, o ne gulėjimo ligoninėje pagrindais) įgyvendinimo Lietuvoje sąlygomis.

Valentinas

Laiškas Klubui

Jau kelinti metai seku Klubos „13 ir Ko“ veiklą, perskaitau kiekvieną žurnalo numerį. Stebino Klubos veiklos įvairovė: parodos, kelionės, ekskursijos, dalyvavimas tarptautiniuose projektuose, pacientų teisių gynimas ir t.t. Jau nuotraukose pažinojau aktyviausius Klubos narius, jų pirmininkę gyd. D. Survilaitę. Tačiau vienoks supratimas ir žinojimas skaitant spaudą, ir visai kitoks – gyvai susitikus su šios veiklos dalyviais.

Dukra priešnekinu kartu su ja nueiti į Klubos susirinkimą. Ėjau abejodama, kad aš ten visai

nereikalinga, svetima būsiu. Pažintis su Klubos nariais maloniai nustebino ir sujaukino. Jie sutiko mane labai paprastai ir nuoširdžiai: kartu švenčiau vienos Klubos narės gimtadienį, klausiausi muziko bei chorvedžio linksmų melodijų, kartu dainavau, ir buvo gera. Atšilo ir atsigavo sužvarbusi, o gal gyvenimo išbandymų nualinta mano širdis.

Dažnai galvodavau: kam to reikia, kas pasikeis, jei gydytoja stengsis „gelbėti“ pulkelį ligonių, dėl jų aukos save ir savo laiką. Yra poliklinika, receptų išrašinėtojai (nedrįstu vadinti jų gydytojais). Yra visuomenės atstumtųjų, neįgaliųjų sluoksnis. Yra taip, kaip yra, ir nieko čia nepakeisi.

Po šio trumpo pasibuvimo supratau, kad šie žmonės yra ypatingi: be pykčio, pavydo, klastos, apgaulės, turtėjimo manijos. Visuomenės mėsmalė juos lengvai sutraiškytų, o čia jie saugūs, neslepiančys savo negalios. Jie nekreipia dėmesio į tai, kaip tu šiandien atrodoi, kaip apsirengęs. Čia tavęs niekas neįkainoja rūbų ar blizgučių verte, bet žvelgia giliau, atlapa širdimi. Jie džiaugiasi, kad vienam iš jų pagerėjo sveikata, kitas gali dirbti. Jie žino, kam iš jų bėda ištiko, kam pagalbos reikia. Jei negali padėti materialiai, tai nors moraliai palaiko vienas kitą. Kažin, ar didieji poetai priimtų į savo būrį jauną kaunietį, kurio posmai, skirti jubiliatei Danguolei, persunkti skausmu, meile ir viltimi išgyventi. Tačiau čia niekas neskirsto į aukštesnį ar žemesnį, o priima toki, koks esi.

Tik šiandien dar labiau įvertinau gyd. D. Survilaitės auką šiems žmonėms. Ji galėjo praeiti pro šiuos puikius, bet nematomus žmones. Galėjo užimti aukštus postus, dirbti mokslinį darbą, bet liko su tais, kuriems yra reikalingiausia, su pacientais – jų pusėje. Niekas nemato ir nežino, kiek laiko ji skiria šiems žmonėms. Gydytoja vizituoja savo ligonius ne tik palatose, bet ir namuose, net po kelis kartus per dieną skambina, klausia, kaip jie jaučiasi, pataria, rūpinasi, organizuoja. Tu aplankyk kojos traumą patyrusią Ziną, paskambink Nijolei, rašyk, pagedaguok straipsnius, nueik į konferenciją, ruoškis į kelionę anketuoti pensionato gyventojų ir t.t., ir t.t. Šis daktarės darbas neregistruojamas jokiose ambulatorinėse kortelėse, nerašomas ataskaitose, neįvertintas medaliais ar premijomis. Šio darbo nemato Didžiosios Galvos. Jiems patarčiau iš lėto, kad nesugriūtų nuo per didelio užsisėdėjimo, pasikelti nuo aukštų sostų ir ateiti į Klubos susirinkimus, pabūti vieno iš ligonių artimuoju ir „praregėti“, supratęs tokių sambūrių naudą ir reikalingumą.

Esu tokia pat bejėgė kaip ir jūsų Klubos nariai, negaliu padėti, paremti finansiškai, negaliu jūsų apsaugoti ir apginti. Tegaliu pasakyti „Ačiū“. Ačiū ne tik už mano dukrą, bet už visą jūsų sukurtą Klubos bendruomenę. Ačiū už docentus, poetus, gerus šeimos tėvus, verslininkus, medžio apdorotojus. Ačiū už visus, kurie gali glaustis šalia jūsų. Ačiū, kad jūs jau 13 metų nepavargote, o darbas jums teikia ne tik rūpestį, o ir džiaugsmą.

Kai būna sunku, kas nors priešiuoklina širdį ir nėra kam išsikalbėti, gailiuosi, kad nesu jūsų Klubos lankytoja.

**Su pagarba ir nuoširdžiausiais linkėjimais,
pacientės mama**